

Dialogo van de Kansen

Bespiegelingen over de toekomst van Maastricht

Gemeente Maastricht

Inhoud

De opmaat: de kredietcrisis en de ambities van Maastricht	5
De resultaten: bijzondere ontmoetingen, inventieve ideeën	11
Bereikbaarheid	11
Werkgelegenheid	13
De jeugd	14
Burgerparticipatie	19
Cohesie in de stad	21
Cultuur	23
Veiligheid	27
Gastvrijheid	29
Regiobranding	34
Europese Stad	35
De ideeën: een greep	40
De terugblik: “We moeten weer durven te dromen”	42
De ondersteuning: een verfrissende kijk op de samenleving	51
Gesprekspartners	54
Colofon	56

De opmaat: de kredietcrisis en de ambities van Maastricht

De samenleving is in ademnood. De groei van de welvaart ging in de afgelopen decennia zo snel, dat we amper ons eigen optimisme konden bijbenen. We kregen daardoor meer aandacht voor de overwaarde dan voor de overburen. Onze collectieve mantra luidde immers: marktwerking.

In de laatste jaren was de macht aan de hedgefondsen; de sociale besognes van de welvaartsstaat parkeerden we gemakshalve bij de humanitaire fondsen. En vlogen we in de jacht op luxe wel eens persoonlijk uit de bocht, dan was er altijd wel weer de creditcard met die welbekende magneetstrip als vluchtstrook.

Terwijl in de zomer van 2007 velen aan de costa's onbekommerd van hun bonussen genoten, raakten in de Verenigde Staten de financiële markten van de ene op de andere dag in paniek. Miljoenen subprimes (hypotheken in het laagste segment) met een waarde van vele honderden miljarden dollars bleken op drijfzand gebouwd. Een collaps van de kredietmarkt dreigde, al hadden we dat toen nog lang niet door.

Pas in de nazomer van 2008 maakte Europa kennis met de term én de gevolgen van de kredietcrisis. Het leek op wat de wetenschap de chaostheorie noemt. Die luidt als volgt: in het Braziliaanse regenwoud zorgt een vlinder met een klapwiek voor een minuscule luchtverplaatsing, die door een stelsel van elkaar versterkende effecten uitgroeit tot een orkaan in Amerika. De hedendaagse variant van deze theorie is deze: in New York krijgt een bankier een bonus en miljoenen Europeanen raken hun baan kwijt. Het toont aan dat onze crisis eigenlijk anders van aard is dan die van de Verenigde Staten. De kredietcrisis is niet voor de volle honderd procent een economische crisis. In Europa is eerder sprake van een vertrouwenscrisis, want van de ene op de andere dag sloeg het onwankelbaar geachte optimisme om in een ongekend pessimisme. Investeerders hielden de hand op de knip, banken verstrekten geen kredieten meer en de huishoudens stelden hun bestedingen uit.

Maastricht heeft zich uiteraard niet kunnen onttrekken aan de mondiale ontwikkelingen. Ook in onze stad kwamen projecten stil te liggen,

zijn prachtige plannen opgeborgen in de ijskast, gingen hardwerkende ondernemers over de kop en zijn onschuldige inwoners slachtoffer geworden omdat ze hun baan verloren. Het gebrek aan vertrouwen heeft zich tot in de kleinste haarvaten van de maatschappij genesteld.

Deze crisis is dus niet alleen het probleem van het Witte Huis of het Catshuis. Ook het Stadhuis moet aan de slag. Of beter gezegd: juist het Stadhuis. Immers, de eerste overheid staat in de frontlinie als het gaat om leefbaarheid, samenhang en eigenwaarde van de stedelijke samenleving.

De kredietcrisis viel samen met het moment dat Maastricht voor de uitdaging kwam te staan om ingrijpende stedelijke vernieuwingen door te voeren. Onder meer de A2-tunnel, het innovatieve stadsdeel Belvédère, de revitalisering van de prachtwijken, de mobiliteit annex duurzaamheid en niet te vergeten de kandidatuur als Culturele Hoofdstad van Europa in 2018 bieden deze stad enorme kansen. We moeten daarom voorkomen dat deze veelbelovende plannen besmet raken door het defaitisme van deze tijd.

Het lokale bestuur kan het gedeukte geloof in

de toekomst van stad en land repareren. Samen moeten we op zoek naar nieuwe moed, kracht en hoop. Niet alleen bij investeerders en bedrijven, maar ook bij de inwoners en ideële instellingen. Dat kan door het beste in de samenleving naar boven te halen. En bovenal door te investeren in de mentale weerbaarheid van de bevolking. Want de huidige tijdsgeest herinnert er ons weer aan dat het sociaal kapitaal vele malen meer rendement oplevert dan alle vreemd kapitaal van de Dow Jones- en AEX-index bij elkaar.

Het verkiezingsjaar biedt daartoe een uitgelezen kans. Dan maken we immers nieuwe programma's en regeerakkoorden. "Verandering komt niet door te wachten op andere tijden. We zijn zelf de verandering die we zoeken", zei de man die op 4 november 2008 met een overtuigende boodschap van hoop de Amerikaanse presidentsverkiezingen won. Laten we leren van de wijze les van Barack Obama en onszelf dan ook verleiden tot nieuwe creativiteit en energie.

Als burgemeester wil ik mijn verantwoordelijk-

heid in deze niet ontlopen. Vandaar dat ik in het nieuwe jaar begonnen ben met de Dialoog van de Kansen. Sinds 1 januari 2009 hebben elke woensdag zogeheten bemoedigingsgesprekken plaatsgevonden: met representanten van bedrijven, verenigingen en instellingen, variërend van sportclubs tot parochies en van bedrijven tot studentenverenigingen. Maar natuurlijk ook met heel veel 'gewone' burgers die namens zichzelf spraken. De onafhankelijke positie van de burgemeester maakt het immers mogelijk om ver weg te blijven uit het politiek krachtenveld. Dankzij de neutraliteit is het makkelijker zaken te benoemen en lukt het om sneller dwarsverbanden te leggen. Om die reden heeft de raad van Maastricht mij de benodigde ruimte gegeven en de brede steun uitgesproken voor dit initiatief.

Heel nadrukkelijk ging het niet om gesprekken zoals die in de dagelijkse contacten tussen overheidsvertegenwoordigers en hun relaties plaatsvinden. Dit keer waren ze van een heel andere aard. Geen klachten bijvoorbeeld over niet opgehaalde vuilniszakken of verzoeken om aanvullende subsidies.

Nee, het moest gaan over oplossingen.

De centrale trefwoorden waren elke keer: verborgen talenten, idealen en verwachtingen. Met als doel de gesprekspartners aan te moedigen hun dromen te verwezenlijken; of het nu om individuele idealen van burgers ging of om commerciële aspiraties van ondernemers.

Bovendien was het de bedoeling om mensen te enthousiasmeren hun talenten en vaardigheden in te zetten in de directe leefomgeving. Een werkloos geraakte onderhoudsmonteur is goud waard voor het buurtcentrum; de gepensioneerde onderwijzeres kan wonderen verrichten met taalles aan allochtonen in de wijk.

Een dialoog wil zeggen: tweespraak. Dus wilde ik zelf ook inspiratie putten uit de kracht van de samenleving. Op de overgang van mijn eerste en tweede ambtstermijn als burgemeester van Maastricht was het van belang om me te heroriënteren, om een moment van bestuurlijke bezinning te nemen en nieuwe geestdrift te vinden. Een zoektocht naar het positivisme en de collectieve intelligentie van de samenleving geeft namelijk veel elan.

Ik heb in het eerste half jaar van 2009 getracht om scherp in beeld te krijgen waar de prioriteiten van het gemeentelijk beleid de komende jaren moeten liggen. Hoe ziet onze agenda van morgen eruit? Daarvoor had ik een denktank van bijna 120.000 knappe koppen ter beschikking: stuk voor stuk deskundigen in de Maastrichtologie. Mensen met inventieve ideeën, die ze (uit bescheidenheid) niet uiten als ze er niet direct op worden aangesproken.

Anders aan deze dialoog is eveneens de ambtelijke ondersteuning. Want het is uiteraard wel de bedoeling dat de geuite signalen, de frisse ideeën en de gemaakte afspraken een follow up krijgen. Twee jonge, enthousiaste ambtenaren – de rookies van de gemeente Maastricht – waren steeds van de partij: Celine Klemann (25) en Bram Loefen (26). Zij zijn immers de representanten van de generatie van de toekomst. Met hun positieve inbreng en frisse blik leverden ze een stimulerende bijdrage aan de gesprekken. Ze waren echter niet alleen deelnemer en toehoorder, maar hebben elke keer de uitkomsten doorgeleid naar de juiste plek.

Maastricht capituleert niet voor het doemdenken. Dat is mij in de eerste maanden van 2009 duidelijk geworden. Onze stad blijft een broeiest van levenslust en een broedplaats van ideeën. Er worden naast deze gesprekkenreeks inmiddels meerdere initiatieven ontplooid om de expressieve krachten aan te moedigen. Denk bijvoorbeeld aan het ideeenconcept Pecha Kucha in de 'broeikas' AINSI of het speciale buurtcongres van Argus. Terwijl de Maastricht University een 'no boundaries floor' gaat creëren, een creatieve ontmoetingsplek voor studenten, wetenschappers, ondernemers etc.

Op die weg moeten we blijven voortgaan. Want in de huidige, turbulente tijden hebben we één zekerheid: Maastricht is nooit af. Ook als de kredietcrisis weer overwonnen is, moeten we ons continu blijven uitdagen onze droom van een solidaire stad met een hoge kwaliteit van leven waar te maken. De potentie van Maastricht geeft alle reden tot groot optimisme. Als we de pracht van de stad koppelen aan de passie van de inwoners, mogen we rekenen op een snel herstel van het vertrouwen.

Zie deze gesprekkenreeks daarom als een aanzet tot een voortdurende dialoog over vertrouwen, idealen en hoop.

Een dialoog niet alleen tussen de inwoners en de burgemeester, maar vooral tussen de diverse (deel)groeperingen en tussen de Maastrichtenaren onderling.

Want samen werken we aan ons ideaal van een bruisend Maastricht.

Bij deze bied ik u graag het verslag van de Dialoog van de Kansen aan. In de hoop dat u het estafettestokje overneemt.

Drs. G.B.M. Leers
Burgemeester

De resultaten: bijzondere ontmoetingen, inventieve ideeën

De Dialoog van de Kansen. Benodigdheden: een flinke dosis energie, een luisterend oor, en een open houding. Aldus 'gewapend' ging burgemeester Gerd Leers de eerste zes maanden van 2009 gesprekken aan met Maastrichtse burgers. Soms van tevoren aangekondigd, soms onverwacht. Maar altijd waren zijn gesprekspartners meer dan bereid om te praten over wat hen bezighoudt. Het resultaat: bijzondere ontmoetingen, een helder beeld van de thema's die inwoners van Maastricht belangrijk vinden, nieuwe contacten en onderlinge dwarsverbanden, en veel goede ideeën. De komende jaren zullen uitwijzen in hoeverre de Dialoog van de Kansen daadwerkelijk heeft bijgedragen aan een mentaliteitsverandering. Nu eerst een tussenbalans aan de hand van tien thema's.

Bereikbaarheid

Inwoners van Maastricht maken zich zorgen over de bereikbaarheid van de stad. De slechte verbinding van de A2 is daarbij het meest in het oog

springend. Wil Maastricht aantrekkelijk blijven als vestigingsplaats, ook voor bedrijven en bijvoorbeeld Europese instituten, dan moet de stad goed bereikbaar zijn per auto, trein en vliegtuig.

In verschillende gesprekken wordt de wens geuit om het openbaar vervoer te verbeteren. Nu trekken sommige jonge gezinnen met pijn in het hart weg uit Maastricht, omdat er in de regio niet op alle gebieden voldoende werk is. Gesuggereerd wordt om een snelle treinverbinding (hogesnelheidslijn) met de Randstad te realiseren en beter gebruik te maken van Maastricht Aachen Airport.

Ook de bereikbaarheid binnen Maastricht komt regelmatig ter sprake. Goed en betaalbaar openbaar vervoer zorgt er niet alleen voor dat meer mensen er gebruik van maken, maar draagt ook bij aan een verbetering van het leefklimaat. De prijs van een buskaartje kan voor mensen een obstakel zijn. Wordt de bus goedkoper, dan komt dat wellicht de mobiliteit van onder anderen ouderen ten goede.

Werkgelegenheid

De werkgelegenheid in Maastricht is bij veel inwoners een punt van zorg. Met name hoogopgeleiden en studenten geven aan dat ze overwegen om uit Maastricht te vertrekken. ‘Young professionals’ denken in de Randstad interessanter werk te kunnen vinden. Opvallend genoeg keren veel oud-Maastrichtenaars op latere leeftijd weer terug naar de stad, vooral vanwege het aantrekkelijke leefklimaat.

Onder het genot van een portie ‘friet zoervleis’ bespreekt burgemeester Leers het thema ‘werk’ met een aantal jonge ondernemers. De meeste van hen volgen een programma dat jonge ondernemers begeleidt die het bedrijf van hun ouders voortzetten.

Om ‘young professionals’ te behouden voor de stad, is het belangrijk dat men kennis maakt met de in de stad aanwezige bedrijven. Bedrijven moeten studenten en leerlingen meer kansen geven om (snuffel)stages te lopen. Koppel dus die bedrijven aan scholen, bijvoorbeeld door het opzet-

ten van een stagepool, zo stellen de ondernemers voor.

Regelmatig valt tijdens de gesprekken de term duurzaamheid. Maastricht zou daarbij zelf het goede voorbeeld kunnen geven, bijvoorbeeld door er meer rekening mee te houden bij nieuw bouw- en renovatieplannen. Voortvloeiend uit enkele gesprekken komt er contact tot stand tussen het Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie (CNME) en de heer Marcel Hendrickx van Energiebau solar power Benelux BV, dat zich toelegt op alle componenten rond zonne-energie. Beide partijen gaan samenwerken in een voorbeeldproject over duurzaamheid in de Maastrichtse natuurtuinen, waarbij duurzame energie een thema is en waarbij het publiek kan zien hoe stroom wordt opgewekt met zonne-energie.

Een opvallende bijdrage aan het thema werkgelegenheid komt van de marktkooplieden. Zij zien met lede ogen aan dat er regelmatig lege plekken ontstaan op de markt. Als de markt minder aan-

trekkelijk wordt, laten ook de bezoekers het afweten. Om weer positieve aandacht voor de markt te genereren, willen de marktzoekers de Sint Servaasmarkt herintroduceren. Deze jaarmarkt werd voor het laatst gehouden in 1969. Een dergelijk evenement, liefst gekoppeld aan een koopzondag en omgeven met voldoende (internationale) publiciteit, zet de Maastrichtse markt weer op de kaart. Burgemeester Leers omarmt dit idee en samen met de marktzoekers worden er voorbereidingen getroffen voor het opzetten van de nieuwe Sint Servaasmarkt.

De jeugd

Uit gesprekken die burgemeester Leers voert met gezinnen met jonge kinderen, blijkt dat zij tevreden zijn over het leefklimaat in de stad. De wat oudere jeugd heeft zelf een aantal suggesties om de stad nog leuker te maken. Scholieren van het Bonenfantencollege missen een discotheek in de stad. Ze vinden dat er te weinig uitgaansgelegenheden zijn voor de jeugd en dat het aanbod voor jongeren met een meer alternatieve muzieksmaak te gering is. Ook betreuren ze het dat het nieuwe zwembad

bij de Geusselt voor kinderen uit Maastricht West vrij ver weg is. Naar het zwembad fietsen mag straks niet iedereen. Een goede busverbinding is wellicht een oplossing, denken de jongeren.

Tijdens een gesprek met onderwijskundigen komt het belang van de school als een veilige thuishaven aan bod. Basisschool De Letterdoes in Wittevrouwenveld bekijkt in hoeverre het wenselijk is om van 's ochtends vroeg tot 's avonds opvang te bieden, inclusief tussenschoolse en naschoolse opvang en schoolzwemmen. Een geslaagd voorbeeld van buitenschoolse activiteiten is de Wie-Kent school, waar gemotiveerde kinderen in het weekend kunnen kennismaken met tal van interessante vakgebieden. Tijdens de gesprekken komt aan de orde dat een les over de gemeenteraad interessant zou zijn voor leerlingen van de Wie-Kent school. De burgemeester biedt aan om de leerlingen naar de Maastrichtse raadzaal te halen, waar ze in de rol van raadslid mogen kruipen. Dit initiatief is inmiddels succesvol afgerond en heeft ruime aandacht gekregen in de lokale pers. Inwoners van Maastricht zijn bezorgd over de

problemen waar jongeren mee geconfronteerd (kunnen) worden. Loverboys, drugsrunners, alcoholmisbruik zijn zaken die ook in Maastricht aan de orde zijn. Uit een gesprek met de heer Hassan Es-Sadki, lid van de Commissie voor Integratie en Mondialisering Maastricht (CIMM), komt naar voren dat het met name bij allochtone gezinnen een taboe is om over dergelijke zaken te spreken. Het gevaar bestaat dat gezinnen de schijn ophouden dat alles in orde is, terwijl er wel degelijk problemen zijn. Omdat het ook een maatschappelijke taak is om jongeren op het rechte pad te

houden, stelt de heer Es-Sadki voor om een groot evenement te organiseren in het Theater aan het Vrijthof. Alle Maastrichtse jongeren tussen 12 en 16 jaar worden daar op een ludieke wijze voorgelicht over de verleidingen waaraan ze bloot komen te staan. Om de jongeren aan te spreken, valt te denken aan de inzet van bijvoorbeeld een cabaretier of rapper. Ook de gemeenteraad, politie, sportclubs enzovoorts zouden kunnen participeren. Het evenement is niet bedoeld als eenmalige actie, maar dient als aanzet voor een gemeentebrede aanpak in de wijken.

Maak de persoon achter de buschauffeur zichtbaar

Op 3 juni 2009 verschijnt burgemeester Leers in de kantine van Veolia. Gaandeweg het gesprek schuiven steeds meer buschauffeurs aan. Er komen behoorlijk wat emoties los. Belangrijk thema is de agressie in de bus, die sommige chauffeurs aan den lijve hebben ondervonden. De chauffeurs vermoeden dat agressie vaak ook te maken heeft met de anonimiteit van de bestuurder. Mensen moeten zich realiseren: wie aan de buschauffeur komt, komt aan de samenleving. De aanwezigen opperen het idee om in de lokale pers middels een interview de 'buschauffeur van de week' te introduceren. Zo wordt de persoon achter de chauffeur weer zichtbaar. Dit idee wordt opgepakt en al in juli 2009 verschijnt een artikel in huis-aan-huisblad De Ster.

Burgerparticipatie

Burgers van Maastricht voelen een sterke betrokkenheid bij het wel en wee van hun wijk en van de stad als geheel. In verschillende gesprekken geven de deelnemers aan dat ze graag geïnformeerd willen worden over zaken die in hun wijk spelen, zodat ze actief een bijdrage kunnen leveren. “Laat de burgers voelen dat iemand met ze bezig is”, vraagt Willem Mobers, ex-voorzitter van Stichting buurtplatform Amby. De heer Mobers stelt voor een extra paragraaf ‘burgerparticipatie’ toe te voegen aan raads- en collegenota’s. Op die manier worden ambtenaren en politici er toe aangezet om na te denken over burgerparticipatie en burgers vroegtijdig bij hun plannen te betrekken. Burgemeester Leers kan de heer Mobers na dit gesprek melden dat het onderdeel burgerparticipatie inmiddels in alle nota’s is opgenomen.

Uit meerdere gesprekken blijkt dat inwoners zich met veel plezier willen inzetten als vrijwilliger in de eigen wijk. Zo geven bewoners van de Meersenerweg aan onder meer te willen fungeren als buurtbegeleider voor allochtonen, onderhouds-

deskundige bij het wijkgebouw of als oppasser voor een huisdier. Leden van buurtplatforms en buurtraden laten in de gesprekken weten dat ze graag wat willen betekenen voor hun wijk, maar dat ze daarbij enige ondersteuning van de gemeente goed kunnen gebruiken. De heer Herman Heemskerk, voorzitter van Stichting Buurtraad Heugem, meent dat de gemeente problemen en initiatieven die de buurtraad aan de orde stelt, sneller zou moeten terugkoppelen of oppakken. Als dat niet gebeurt, raken de buurtraden volgens hem gedemotiveerd. Anderzijds moeten de wijken en buurtraden bestaan uit enthousiaste mensen uit verschillende disciplines en met uiteenlopende capaciteiten. “Positieve energie terug de wijkraad in”, aldus de heer Heemskerk.

Studenten van verschillende studentenverenigingen merken dat de afstand tussen hen en de inwoners van Maastricht een wederzijds begrip soms in de weg staat. “Onbekend maakt onbemind”, menen de studenten. De verenigingen en disputen zien in de Ragweek - de jaarlijkse week

Brievenbus in de buurt

Stichting Buurtplatform Vroendaal heeft in het verleden meerdere malen – zonder succes - geprobeerd om een TNT brievenbus in de wijk te krijgen. Buurtbewoners vinden het jammer dat zo'n brievenbus er niet is, omdat kinderen nu niet zelf een brief aan oma en opa of een vriendje/vriendinnetje kunnen posten. De dichtstbijzijnde brievenbus is aan de overkant van de drukke Rijksweg, een route die te gevaarlijk is voor kinderen om alleen af te leggen. Na het gesprek met burgemeester Leers besluit het buurtplatform nogmaals een aanvraag te doen voor een TNT brievenbus. Inmiddels is dit verzoek gehonoreerd en heeft TNT een brievenbus in de wijk geplaatst.

waarbij studenten activiteiten organiseren ten bate van goede doelen in Maastricht - mogelijkheden om de contacten met de lokale bevolking aan te halen.

Om datzelfde doel te bereiken, willen de studenten zich ook graag inzetten als vrijwilliger. Zij stellen voor om een website te maken waar vraag en aanbod aan vrijwilligers wordt gekoppeld. Studenten kunnen zich er aanbieden voor uiteenlopende klussen en organisaties kunnen er vragen uitzetten om de studenten te betrekken bij hun activiteiten. Burgemeester Leers is erg enthousiast over het plan en zegt toe te bekijken in hoeverre het uitvoerbaar is of kan worden gekoppeld aan bestaande initiatieven. Contact met de vrijwilligerscentrale van Trajekt wijst uit dat het idee prima aansluit bij het nieuwe project www.talentencentrale.nl, dat Trajekt samen met Heerlen en Geleen/Sittard is gestart. Dit project koppelt talenten aan organisaties die behoefte hebben aan ondersteuning. De organisatie is daarover in contact met studentenverenigingen.

Cohesie in de stad

Zonder uitzondering wonen alle deelnemers aan de gesprekken met veel plezier in Maastricht. Men is trots op de stad met zijn historisch centrum, Bourgondische uitstraling en fraaie ligging. Ook de onderlinge verhoudingen zijn over het algemeen goed, maar men constateert dat de sociale cohesie in de stad hier en daar voor verbetering vatbaar is. Sinds de komst van de universiteit en verschillende grote bedrijven is de bevolkings-samenstelling veranderd. Bijna een vijfde van de inwoners van Maastricht bestaat uit studenten, terwijl ook het aantal 'import-Maastrichtenaren' is gegroeid.

De gemeente zou meer gebruik kunnen maken van de kennis die er in de samenleving is, ook bij het ontwikkelen van beleid. De heer G. van der Velde, lid van de Adviescommissie Seniorenbeleid Maastricht, suggereert om een 'kwaliteitskamer' op te richten: een databank waarin burgers hun kwaliteiten/competenties vermelden, zodat de gemeente hen kan raadplegen als dat gewenst

is. Bijkomend voordeel is dat er nieuwe aanwas ontstaat als tegenhanger van het ‘old boys’ netwerk in de stad.

Ook medewerkers van het AZM, met name de niet-Maastrichtenaren, zien graag meer binding met de lokale bevolking. Dat blijkt uit een gesprek met chirurg in opleiding Tom van Mulken en woordvoerder communicatie Jos van Cann. Wellicht kan het AZM in samenwerking met TV Maastricht een programma ontwikkelen over bijvoorbeeld de afdeling spoedeisende hulp van het AZM. Naar aanleiding van dit idee is er contact gelegd tussen het AZM en TV Maastricht.

Bij het European Journalism Centre (EJC), waar mensen van diverse nationaliteiten werken, heeft men de website www.ejc.net/crossroads ontwikkeld. Op deze site is veel informatie te vinden voor en door expats. De heer Wilfried Rütten en de dames Anne Autio en Bianca Lemmens van het EJC stellen voor om regelmatig een bijeenkomst te organiseren voor expats, zodat zij ervaringen

en tips kunnen uitwisselen.

Uit gesprekken met verschillende organisaties en instituten blijkt dat zij vaak niet op de hoogte zijn van elkaars activiteiten. Zo is TV Maastricht onbekend met het EJC. Na het gesprek met Geert Lamers, Olga Hupkens en Odin Wijnhoven van TV Maastricht blijkt dat de zender zeker open staat voor samenwerking met het EJC. Men suggereert om op regelmatige basis een markt te organiseren, waar in Maastricht werkzame instituten en instellingen zich kunnen presenteren. Op die manier kan tegemoet worden gekomen aan de behoefte om elkaar beter te leren kennen.

Cultuur

Maastricht en cultuur worden vaak in één adem genoemd. Toch vinden veel inwoners van Maastricht dat cultuur nóg meer onderdeel zou moeten uitmaken van de stad. Bijvoorbeeld door meer culturele activiteiten te organiseren in de wijken. Nu heeft men soms het idee dat initiatieven op

dat vlak worden belemmerd door een teveel aan regelgeving. Er is behoefte aan meer spontaniteit en meer vrijplaatsen voor amateur- en beginnende kunstenaars. Ook zouden muzikanten meer ruimte moeten krijgen om spontaan in de straten van het centrum muziek te maken.

Sommige gesprekspartners menen dat het culturele aanbod in Maastricht gericht is op een te eenzijdig publiek. Er zijn gerenommeerde evenementen als de TEFAF, André Rieu en het Preuvenemint, maar voor jongeren en de groep tussen 20 en 40 jaar bruist Maastricht te weinig. De heer Jean Aussems van de Adviescommissie Seniorenbeleid Maastricht stelt voor om kaarten van het Theater aan het Vrijthof tegen gereduceerd tarief aan te bieden aan minder daadkrachtige inwoners van de stad.

De familie Figge, met vier jongens in de leeftijd van 7 tot 14 jaar, meent dat het een goed idee zou zijn om gezinnen te stimuleren meer met cultuur bezig te zijn. Er is voldoende aanbod, maar het

Een avondje stappen met de burgemeester

Een bijzonder gesprek met vier Maastrichtenaren vindt plaats in café In De Karkol in de Stokstraat. Roel Peijs, Jules Koch, Guy van der Heijden en Anita Romans zijn daar uitgenodigd, omdat ze alle vier in de rubriek 'Mie Mestreech' van Dagblad De Limburger hebben aangegeven graag eens te willen stappen met burgemeester Leers. Ze zijn positief verrast dat de burgemeester op hun verzoek is ingegaan. Tijdens een gezellige avond komen allerlei actuele zaken aan de orde, waarbij muziek het meest besproken onderwerp is. Dat is niet zo verwonderlijk, want drie van de vier deelnemers spelen zelf in een band.

is soms moeilijk te vinden. Waarom geen evenement als het Parcours/Inkom organiseren, specifiek gericht op de jeugd, waarbij alle culturele instellingen en vrijetijdsverenigingen in de stad zich presenteren? Zo kunnen kinderen op een leuke manier een activiteit uitzoeken die hen aanspreekt.

De heer Arjen van Prooijen, kunstcoördinator van het Bonnefantencollege, betreurt het dat de cultuurkaart voor jongeren alleen geldig is in Nederland, terwijl er vlak over de grens allerlei interessante culturele activiteiten plaatsvinden. Zou het niet mogelijk zijn om in euregionaal verband musea toegankelijker en/of goedkoper te maken voor kinderen, zo vraagt hij zich af. Gaandeweg het gesprek ontstaat tevens het idee om, in het verlengde van Maastricht Culturele Hoofdstad 2018, een euregionale canon te maken op het gebied van cultuur.

Veiligheid

Veiligheid is een thema dat in veel van de gesprekken terugkeert. Daarbij komt vooral de drugsproblematiek naar voren. Met name drugsrunners zorgen voor vervelende situaties. Niet alleen doordat ze onverantwoord gevaarlijk rijden op de A2 in de stad, maar ook doordat ze jongeren lastig vallen. Strakker handhaven wordt door velen als een oplossing gezien, maar men realiseert zich dat dit probleem moeilijk te bestrijden is.

Meerdere malen komt de overlast van (hang) jongeren ter sprake. Met meer sociale controle in de buurt en meer activiteiten voor jongeren, zou deze overlast kunnen worden teruggedrongen, zo meent een aantal gesprekspartners. Het is daarom vooral belangrijk dat bewoners zich betrokken voelen bij hun buurt en dat ze elkaar leren kennen. Nu is de drempel om een praatje te maken voor sommige mensen te hoog. Daarom

wordt het idee geopperd om een soort 'buurtscan' op internet te maken, waarop buurtbewoners die daar behoefte aan hebben, zich kort kunnen presenteren.

Ook wijzen verschillende gesprekspartners op het belang van activiteiten/voorzieningen voor pubers in de wijken. Als jongeren een bezigheid hebben, zal de verveling en daarmee wellicht de overlast afnemen.

Veiligheid in het verkeer is eveneens een vaak terugkerend onderwerp van gesprek. Veel inwoners van Maastricht, met name de mensen met kinderen, maken zich zorgen over hardrijders in wijken waar veel kinderen spelen.

Wat betreft de sociale veiligheid in de stad, hebben de meeste mensen een positief gevoel. Er is wel een zekere ongerustheid over de toekomst, maar men hoopt dat het relatief veilige karakter van de stad gewaarborgd kan blijven. Op kleine schaal kan er nu al het een en ander gebeuren om het gevoel van veiligheid te vergroten. Zo geeft de heer Dolf van Meel, coördinator vrijwilligers bij de Muziekgie-

terij, aan dat de veiligheid rondom het muziekcentrum te wensen overlaat. Naar aanleiding van zijn opmerkingen wordt het plan om het beveiligingsbedrijf van woensdag tot en met zondag na 21.30 uur vaker te laten patrouilleren, versneld uitgevoerd. Buiten deze tijden gaan de eigen mensen van de Muziekgieterij vaker buiten een kijkje nemen.

Gastvrijheid

In de afgelopen decennia is Maastricht veranderd van een naar binnen gekeerd provinciestadje in een internationaal aantrekkelijke stad. De stad heeft een gastvrij imago, dat goed moet worden bewaakt. Dat betekent dat niet alleen de oorspronkelijke 'Sjengen', maar ook de nieuwe bewoners en de toeristen zich welkom moeten voelen in Maastricht. Tijdens de gesprekken komen daartoe een aantal suggesties naar voren. Onder meer van de vijf taxichauffeurs, die bij het NS-station spontaan van de straat worden 'geplukt' en onder het genot van een kop koffie hun ambities ventileren. De taxichauffeurs zijn erg gecharmeerd van het idee om een meertalige folder te laten maken

over de toeristische hoogpunten in de stad. Met die folder binnen handbereik kunnen zij klanten direct informatie geven over de Maastrichtse to-pattracties.

Mevrouw Ilse Sustermans van hotel Iban aan de Hertogsingel stelt voor om een uniforme beweg-wijzering naar hotels te realiseren. Nu wijzen al-lerlei verschillende bordjes de toeristen de weg, wat een onverzorgde indruk maakt. Ook is het een optie om de routes naar hotels, restaurants, winkels, musea en parkeerplaatsen via GSM door te geven op het moment dat bezoekers in de stad arriveren.

Een inspirerende dag

Op 3 juni liep Melchior Kerklaan, werkzaam bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, op uitnodiging van burgemeester Leers een dagje mee met de bemoedigingsgesprekken. Hij woonde de gesprekken bij met taxichauffeurs, buschauffeurs en een jong gezin. Hem viel op dat alle gesprekspartners zich erg betrokken voelden bij hun stad. Kerklaan noemt de gesprekken “een zeer goed initiatief om het contact tussen gemeente en inwoners aan te halen/de gemeente nog meer te laten leven bij de inwoners. In het VNG-traject richting raads- en landelijke verkiezingen ben ik van plan her en der de bemoedigingsgesprekken nog eens onder de aandacht te brengen.”

Regiobranding

Maastricht is een prachtige stad met eindeloos veel mogelijkheden, maar we zouden ons zelf beter mogen profileren. Veel gesprekspartners vinden dat de stad zich nog te bescheiden opstelt. Samen met de regio moeten we uitdragen wat we allemaal hebben, waar we mee bezig zijn en welke kansen deze omgeving biedt. Met name de jonge ondernemers sturen erop aan om de voordelen van wonen en werken in Zuid-Limburg breed uit te meten. Op beurzen zouden de kwaliteiten van de stad voor het voetlicht kunnen worden gebracht. Ook

zouden bedrijven uit de (eu)regio zich er kunnen presenteren. Nu heeft het grote publiek vaak geen idee welke grote bedrijven hier gevestigd zijn. Het vergroten van de kennis op dit gebied komt de concurrentiepositie van de regio ten goede.

In gesprekken met de studenten krijgt het idee gestalte om te bekijken hoe alumni van de Universiteit Maastricht een rol als ambassadeur van de stad op zich kunnen nemen. Er wordt voorgesteld om alle HBO- en WO-studenten bij hun afstuderen een speldje aan te bieden, waarmee ze zich overal als 'Maastrichtse student' kunnen profileren.

Om jonge 'high potentials' te behouden voor de stad, zou wellicht een carrièrebeurs kunnen worden georganiseerd. Deze kan bijdragen aan een soepelere koppeling tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt voor recent afgestudeerden.

Studenten uit het bestuur van de Sportraad MUSST stellen voor om een buddiesysteem te introduceren, waarbij studenten worden gekoppeld aan mensen uit het bedrijfsleven. Om Maastricht ook als sportstad op de kaart te zetten, willen ze spraakmakende activiteiten organiseren. De Sportraad neemt het initiatief om - waarschijnlijk al in 2010 - een studentenmarathon in Maastricht te organiseren. Als er een goed plan op tafel komt, kan worden bekeken of de gemeente hierbij kan ondersteunen.

Verschillende ondernemers doen ook suggesties om de aantrekkelijkheid van de stad te vergroten. Mevrouw Renate Souren, die een winkel heeft in de Rechtstraat, meent dat de St. Servaasbrug voor het winkelend publiek een drempel vormt om naar Wyck te komen. Het plaatsen van een 'landmark' op de brug zou daar verandering in kunnen

brengen. Ook een betere bewegwijzering naar de Wyckse winkelstraten zou dit fraaie stadsdeel ten goede komen.

Mevrouw Ilse Sustermans van hotel Iban denkt dat kortere lijnen tussen de VVV en de gemeente enerzijds en de plaatselijke hotels anderzijds voor alle partijen winst kunnen opleveren. Als hoteleigenaren worden betrokken bij evenementen of citymarketing, kunnen zij daar op eigen wijze een bijdrage aan leveren.

Europese stad

Dankzij het Verdrag van Maastricht heeft de stad haar naam in Europa definitief gevestigd. Het Europese imago biedt talloze kansen. Zo pronken buitenlandse studenten met het feit dat ze in Maastricht (komen) studeren. Toch zou de stad zich op internationaal vlak nog 'Europeser' kunnen profileren. Relatief onbekend is bijvoorbeeld het feit dat veel Europese instellingen hier zijn gevestigd. Het Europese imago van de stad zou gebaat zijn bij een grotere bekendheid met deze instellingen. Sommige gesprekspartners geven

aan zelf ook de contacten te willen aanhalen met andere partijen. Zo ambieert het European Journalism Centre een nauwere samenwerking met bijvoorbeeld de Universiteit Maastricht, het Europees Instituut voor Bestuurskunde (EIPA) en de Maastricht School of Management.

Het Academisch Ziekenhuis Maastricht (AZM) heeft steeds meer moeite om arbeidskrachten aan te trekken, met name als het gaat om verzorgend personeel. Om die reden bekijkt het AZM de mogelijkheden om personeel uit Oost-Europa te werven. Verpleegkundigen worden begeleid en opgeleid om in Nederland aan het werk te gaan. Juridisch specialist Els Doeleman van het AZM meent dat ook de gemeente hierin zou kunnen ondersteunen, door samen te werken op het gebied van arbeidsvergunningen, huisvesting, taalcursussen, integratie en aanbod van culturele activiteiten die zijn toegespitst op deze groep.

Mevrouw Esther Versluis, hoofd van de studierichting European Public Affairs aan de Universiteit

Maastricht, roemt het grote aanbod van aan de EU gerelateerde studies in Maastricht. Deze kennis over de Europese Unie zou breder voor de bevolking toegankelijk moeten worden. Concreet stelt mevrouw Versluis voor een eenvoudig college te verzorgen voor de Maastrichtse raadsleden over de EU. Vanwege de korte voorbereidingstijd lukt het niet dit college te laten plaatsvinden vóór de Europese verkiezingen van 4 juni. Besloten wordt het uit te stellen tot na het zomerreces van de gemeenteraad. Ook ontstaat het idee dit college verder uit te bouwen en, eventueel in samenwerking met EIPA, aan te bieden aan de andere Zuid-Limburgse gemeenten.

Naar aanleiding van dit gesprek is mevrouw Versluis in contact gebracht met algemeen directeur Marga Pröhl van EIPA. Mevrouw Pröhl is zo enthousiast over het initiatief, dat ze het wil omarmen en aanbieden aan burgemeesters en gemeenteraden in de hele Europese Unie. Deze mogelijkheid wordt verder onderzocht.

Op de valreep bemoedigd

De bemoedigingsgesprekken zijn bedoeld om mensen te enthousiasmeren hun dromen en ambities te verwezenlijken. Vaak werkt dat, een heel enkele keer lijkt het niet te lukken. De sombere kijk van pastoor Mattie Jeukens en pastoraal werker Harrie Lamers uit Wittevrouwenveld haalt de lokale pers. Maar zo negatief hebben de heren het niet bedoeld. In een brief aan burgemeester Leers schrijven ze dat ze het gesprek toch erg op prijs hebben gesteld. In het najaar gaat burgemeester Leers samen met de heren Jeuken en Lamers een bijeenkomst organiseren, waarbij gezocht wordt naar eigentijdse antwoorden op de moderne problemen met het dekenaat Maastricht. Toch nog een bemoedigend resultaat!

De ideeën: een greep

Tijdens de vele gesprekken kwamen talloze ideeën bovendien. Sommige heel kleinschalig en concreet, andere meer complex en moeilijker uitvoerbaar. Of soms zelfs persoonlijk. Onderstaande selectie is niet volledig, maar geeft een indruk van de verwachtingen en ambities van de inwoners van Maastricht.

Arjen van Prooijen:

laat jongeren meer gebruik maken van de mogelijkheden die er in de Euregio zijn op het gebied van kunst en cultuur; bijvoorbeeld één jongerenabonnement voor alle musea in de euregio.

Basisschool De Letterdoes:

vorm samen met vakinhoudelijke collega's en specialisten een denktank over de 'school van de toekomst'.

Buschauffeurs:

maak de mens achter de buschauffeur weer zichtbaar door middel van een promotiecampagne in de lokale pers.

Chrit Hochstenbach:

denk na over het verbeteren van het werkaanbod voor dak- en thuislozen, bijvoorbeeld door het organiseren van alternatieve rondleidingen door de stad.

Esther Versluis:

organiseer een 'summerschool' voor ambtenaren van lokale/regionale overheden over het functioneren van de Europese Unie om zodoende een Europees beleid in Maastricht en omgeving te genereren.

Familie Figge:

stimuleer kinderen om meer met cultuur bezig te zijn door middel van het organiseren van een soort Parcours/Inkom, specifiek voor de jeugd.

Gerard van der Velde:

stel een 'kwaliteitskamer' in, een databank met competenties van burgers, waar de gemeente gebruik van kan maken bij het ontwikkelen van beleid.

Hassan Es-Sadki:

vorm een denktank met vertegenwoordigers van de universiteit, gemeente, politiek enzovoorts om te bekijken hoe (oud-)studenten in Maastricht betrokken en actief kunnen blijven voor de stad.

Huub Meijers:

organiseer regelmatig thema-avonden in de wijk, waarbij gebruik wordt gemaakt van de in de wijk aanwezige kennis.

Jean Aussems:

betrek ook senioren en gehandicapten bij een initiatief als Maastricht Loopstad.

Marcel Hendrickx:

maak de inspanningen op het gebied van duurzaamheid in Maastricht zichtbaar.

Marktkooplieden:

herstel de jaarlijkse St. Servaasmarkt in ere.

MTB:

maak een soort 'buurtscan' waarop buurtbewo-

ners zich kort presenteren, zodat mensen makkelijker met elkaar in contact komen.

Studentenverenigingen:

onderzoek of het mogelijk is een forum (eventueel op internet) voor studenten op te richten, waar vraag en aanbod op het gebied van vrijwilligerswerk wordt gekoppeld.

Tom van Mulken:

vergroot de binding tussen het AZM en de lokale bevolking, bijvoorbeeld door een programma over de spoedeisende hulp op TV Maastricht.

Wilfried Rütten:

organiseer maandelijks een meeting voor expats; als (tijdelijk) in Maastricht woonachtige werknemers van buitenlandse organisaties en multinationals hebben zij een vaak verrassend nieuwe kijk op de lokale samenleving.

Willem Mobers:

integreer het onderdeel burgerparticipatie in collegenota's en raadsnota's.

De terugblik: “We moeten weer durven te dromen”

Zomer 2009. Een dialoog van een half jaar zit er op. Tientallen gesprekken zijn er gevoerd met enkele honderden mensen. De notulen bieden volop (brand)stof om Maastricht de toekomst in te loodsen. Maar hoe kijkt burgemeester Leers persoonlijk terug op deze aanpak. Een interview:

“De kern van het burgemeestersambt is dat mensen de basis zijn van dit werk. Dus niet de procedures en de regels. Immers, kijkend naar de huidige kredietcrisis heeft veel van de situatie waarin we ons nu bevinden te maken met een gebrek aan vertrouwen. Ik wil daarom vertrouwen uitstralen, vertrouwen in de mensen in Maastricht. Ik wil niet de burgemeester worden die wegkruipt achter de paperassen, als een soort bureaucraat of apparatsjik. Ik wil een burgemeester zijn die dicht bij de mensen staat en die alles wat hij doet, ijkt aan de ideeën en het verwachtingspatroon van de mensen.

Ik merk dat mensen behoefte hebben aan meer vertrouwen. Dat wil ik ze graag geven, omdat ik ervan overtuigd ben dat ze het niet zullen misbruiken. Burgers zijn ontzettend goedwillend en hebben vaak hele goede ideeën, maar door de bu-

reaucratie, door de routine van alledag, door de beperkingen die daar het gevolg van zijn, slaan we die ideeën soms plat. Wij willen alles in de bekende koekblikjes persen van het gemeentelijk format.”

“Eind december 2008 hebben we het plan voor gesprekken met een dwarsdoorsnede van de Maastrichtse bevolking bedacht, half januari waren we aan de slag. De snelheid waarmee de eerste afspraken gemaakt konden worden en de ontvankelijkheid van de mensen gaven me direct een goed gevoel.

Gek genoeg is het idee eigenlijk in de auto ontstaan. Ik was aan het nadenken hoe ik een beter contact met de burgers voor elkaar kon krijgen, hoe ik een nieuw accent kon leggen op de dialoog met de stad. Toen het idee voor de bemoedigingsgesprekken kwam bovendrijven, voelde dat als een bevrijding. Ik dacht meteen: dat ga ik doen. Maar ondanks de ambitie en de hoge verwachtingen van wat allemaal mogelijk is, zie je ook de beren op de weg. Dus ben ik intern over het idee gaan praten, heb het bij verschillende mensen getoetst. Uiteindelijk heb ik de stoute schoenen

aangetrokken en gezegd: ik ga dat doen.”

Opzet

“Ik ben de gesprekken open in gegaan, zonder verwachtingen. Wel wist ik dat het me veel energie zou kosten. Je moet namelijk op de eerste plaats je agenda vrijmaken. Dat kost al energie, want alles wat je wegschuift moet op een ander moment weer worden ingehaald. Op de tweede plaats moet je naar die mensen toe. Je moet ze overtuigen, je moet ze zover mee zien te krijgen. Ik moet het gesprek op gang brengen, waarbij ik ervoor dien op te passen dat ze niet denken: ‘hier komt die burgemeester met een grote doos, gooi daar maar alle ellende in’. Het doel van de gesprekken was immers om met mensen te praten over hun diepere beleving en over hun echte ambities, en niet alleen over hun problemen.”

“De gesprekken ontstonden tamelijk spontaan en dat is ook altijd zo gebeven. Gewoon een open communicatie. Ook ik moet me in zo’n gesprek durven bloot te geven door te praten over mijn vragen en mijn twijfels. Ik probeer mensen te ra-

ken, waardoor ze zichzelf volkomen vrij voelen om met de burgemeester te praten, want dat is voor sommigen nogal wat. Als het goed is, vertellen de mensen mij ook hun ambities en wordt het gesprek geen toneelstukje, maar komt het recht uit het hart.

In heel veel gevallen is dat ook gebeurd. Ik heb niet het gevoel dat de burgers het gesprek als een soort politiek handig middeltje gebruikten om mij voor hun karretje te spannen, integendeel. Bij de meeste mensen is het een heel spontaan, goed gesprek geworden, met leuke ideeën. Ideeën die voor mij ook weer fungeren als katalysator voor creatieve oplossingen.”

“Meestal sprak ik met één of meerdere mensen tegelijk en dan vertelde ik wat ik van plan was, waarom ik kwam. Het ging erom ze iets te laten zeggen over hun huidige omstandigheden. Natuurlijk kwamen we dan al heel snel op allerlei probleempjes terecht. Zo zitten we nu eenmaal in elkaar, ik ook. Als ik vraag hoe het met je gaat, dan kijk je naar wat je nu bezighoudt, waar je tevreden mee bent en waar je niet tevreden mee bent. Dat is ook logisch.

Maar gaandeweg probeerde ik de mensen te prik-

kelen om ook eens na te denken over de toekomst. Waar wil je pakweg over twee, drie jaar staan, wat zijn je ambities, wat zou je nog graag willen bereiken? Ik probeer de mensen daartoe te enthousiasmeren, te activeren en motiveren. En dat is goed gelukt. Door buiten het geijkte patroon te treden, krijg je bevrijdend open gesprekken. Zelf kwam ik ook iedere keer weer terug met nieuwe energie en nieuwe ideeën. Dat is enorm bevredigend, maar ik realiseer me ook dat deze gesprekken pas het begin zijn en dat het werk nooit af is.”

Ervaringen

“De groepen mensen met wie ik heb gesproken, waren erg verschillend. Er waren er bij die ‘out of the box’ kwamen met volledig nieuwe ideeën en die mij enorm inspireerden. Ik vond het bijvoorbeeld geweldig om met jonge mensen te praten, maar ook met ouderen die opeens veel flexibeler bleken dan ik gedacht had. Die helemaal niet zo vast zaten in het patroon van ouder worden, integendeel. Mensen met een moderne kijk op de samenleving, vol vertrouwen, die ook anderen een

kans willen geven.”

“Maar ik heb ook teleurstellende ervaringen gehad. Er waren groepen bij die bleven steken in een langgerekte klaagzang. Een enkele keer maakte mijn gesprekspartners zo’n gedemotiveerde, uitgebluste indruk dat ik ze bij wijze van spreken met elektroshocktherapie nog niet had kunnen reanimeren. Dan probeer je wel, maar het moet ook een beetje in de mensen zelf zitten. Zo’n gesprek is frustrerend. Overigens heb ik geweldige geboft met de twee ambtenaren die mij vergezelden. Allebei leuke jonge mensen met een open houding en een geweldige ‘drive’. Fantastisch dat zulke mensen bij ons werken. Dat geeft mij het vertrouwen dat we straks met een gerust hart onze organisatie kunnen overlaten aan een nieuwe garde. Zij hebben de afgelopen maanden met me mee geleefd en beleefd. We deelden dezelfde gevoelens na afloop van een gesprek: vaak kwamen we alle drie opgewekt en optimistisch naar buiten, een enkele keer helemaal te neer geslagen. Gelukkig kwam het maar één keer voor dat we echt ‘flabbergasted’ waren over het totale gebrek aan motivatie en hoop bij onze gespreks-

partners.”

“Een hele leuke ervaring vond ik het gesprek met de thuis- en daklozen bij het Leger des Heils. Ook bij de ouders met kinderen en bij de jonge ondernemers was het geweldig. Soms waren er ook tota- taal verrassende ontmoetingen. Zo kwam ik bij een bedrijf, waar ik werd verwelkomd door een wat oudere heer, die een enigszins uitgebluste indruk maakte. We waren nog geen vijf minuten aan de praat, toen zijn dochter binnenstapte en meteen het heft in handen nam. Ik verwachtte eerlijk gezegd dat het gesprek zich zou concen- treren op de zorgen van de vader, maar opeens is daar die dochter die zorgt voor de continuïteit van het bedrijf en die superenthousiast is. Dat vond ik geweldig om te zien.”

Vertrouwen

“Al tijdens de gesprekken gebeurde er van alles. Dat is ook het aardige in dit geheel. Kijk, niet ier- der initiatief of project heeft wereldschokkende betekenis, maar deze gesprekken brengen wel weer vertrouwen op gang, en nieuwsgierigheid

en betrokkenheid bij elkaar, en dat is precies waarvoor ze bedoeld zijn.

De Dialoog van de Kansen hoeft wat mij betreft niet meteen morgen de hele stad te veranderen, maar hij moet wel langzaam bijdragen aan het herstel van vertrouwen en het vinden van nieuwe creatieve oplossingen. Daarom hoop ik ook van ganser harte dat anderen dit idee overnemen.”

“Er zijn tijdens de gesprekken veel ideeën naar voren gekomen waar ik erg enthousiast over ben. Zoals bijvoorbeeld het oprichten van een Markt- plaatsachtige databank voor sociaal-maatschap- pelijke activiteiten. Of het betrekken van dak- en thuislozen bij de stadsrondleidingen. Ook het maken van een folder met Maastrichtse topat- tracties voor de taxichauffeurs vind ik een gewel- dig idee. Een hele goede vind ik tevens de opzet van een soort Parcours voor kinderen die naar de middelbare school gaan. Daar kunnen alle orga- nisaties op het gebied van sport en cultuur zich presenteren, zodat kinderen bewust een keuze kunnen maken.

We hebben dat bij de Inkom wel met de studen- ten, maar we doen het niet met onze eigen kinde-

ren. En dat is natuurlijk doodjammer.”

“Bij het Bonnefantencollege kwam er een geweldig idee bovendrijven om kinderen grensoverschrijdend kennis te laten maken met cultuur. Kijk, het is te gek voor woorden dat jongeren wel met hun CJP negentig kilometer verderop naar het Van Abbemuseum in Eindhoven mogen, maar niet naar het museum in Luik, dat maar twintig kilometer hier vandaan is. In zo’n geval moet je buiten de regels durven denken. Die oproep wil ik ook aan de politiek doen: kom op, help ons mee!”

Yes we can

“De kern van deze gesprekken is dat je open moet staan voor veranderingen. We moeten de veilige barrières en de bureaucratische structuren waar we ons in ons dagelijks leven achter verschuilen, durven los te laten en weer durven te dromen. Daar komt het op neer. Als je niet durft te dromen, dan kun je ook geen doelen stellen. Ik zag nu de betekenis van Martin Luther King’s beroemde uitspraak ‘I have a dream’ nog scherper. En van de slogan ‘yes we can’ van Barack Obama. Het ver-

trouwen waar we naar op zoek zijn, dat is in feite een vertaling van ‘yes we can.’”

“Natuurlijk krijgen we dat vertrouwen van de burger niet meteen van vandaag op morgen terug, maar dat is niet erg. Als ik lees over de vervlaking in de politiek, of over het groeiend onfatsoen, ook in het politiek bestuurlijk bedrijf, dan vraag ik me wel eens af of dit het einde van het systeem betekent. Ik denk dat we uiteindelijk op een andere manier verder gaan en dat het systeem weer een nieuwe balans vindt, maar daar moeten we als bestuurders wel actief een rol in spelen.

De opkomst van Fortuyn, enkele jaren geleden, en nu van Geert Wilders, spreekt wat dat betreft boekdelen. Deze politici appelleren aan het algemene gevoel van de burger die denkt ‘wat doet die politiek nog voor ons’. Ook hier in Maastricht is er, mede vanwege de kredietcrisis, een vertrouwensbreuk tussen burgers en politiek. Het herstellen van dat vertrouwen is een kwestie van lange adem. Je moet hele kleine stapjes zetten, die overigens zeer veelbetekenend kunnen zijn. Elk stapje dat je zet, is namelijk onderscheidend voor de richting waarin je gaat. Het is niet zo dat

we morgen verheffende nieuwe visies hebben op de politiek in Maastricht, maar als vele mensen allemaal kleine stapjes zetten, maken we samen toch een grote stap. Dat probeer ik voor elkaar te krijgen en daarom roep ik mensen op om mee te doen. Want door enthousiasme en betrokkenheid te tonen, door de behaalde resultaten te laten zien, door de partijen met elkaar te verbinden, kunnen we die kleine stapjes vermenigvuldigen.”

Positieve aanpak

“In maart 2010 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Kenmerkend voor verkiezingen is dat partijen zichzelf profileren en anderen kwalificeren. Of diskwalificeren, want dat hoort er dan blijkbaar bij. Er zullen ongetwijfeld discussies volgen waarbij de kwalificatie die de een zich toedicht, de diskwalificatie van de ander zal zijn. Zo gaat dat. Met de Dialoog van de Kansen hoop ik van ganser harte te kunnen aantonen dat een positieve kwalificering veel meer effect heeft dan een negatieve kwalificering. Als de burgers alleen maar hun leiders elkaar zien verketteren en zien

uitmaken voor rotte vis, hoe kunnen zij dan nog vertrouwen hebben in het bestuur, welk bestuur dat ook wordt? Ik wil de politiek graag het volgende meegeven: laat nou toch vooral jullie toekomstvisie gestoeld zijn op hoop en vertrouwen en niet op afkeuring en diskwalificatie.”

“Uit de gesprekken die ik heb gevoerd, bleek telkens weer dat mensen van goede wil zijn, maar niet precies weten hoe ze hun ideeën in de praktijk kunnen brengen. Het is aan de politiek om die mensen een signaal van vertrouwen te geven. De politiek moet zeggen: ‘kom maar bij ons, wij willen met die ideeën van u aan de slag’. Kortom, een positieve aanpak. Dat vereist een omslag in het denken, want nu spreken de politieke partijen zich vaak alleen maar uit over de negatieve elementen van dit systeem.”

“Dat mensen van goede wil zijn had ik overigens wel gehoopt, anders was ik niet aan deze gesprekken begonnen. Als je alleen maar negatieve gevoelens hebt over mensen, dan doe je dit niet, omdat je denkt dat het geen zin heeft. Ik was aanvankelijk wel bang dat ze het onzin zouden vinden, dat ze niet mee wilden doen. Maar dat

heb ik bij niemand gehoord. Iedereen stond open voor de gesprekken, ook degenen bij wie we onverwacht aanklopten. Er is echt een grote bereidheid bij de mensen om te praten, te helpen en mee te denken. Met de burgerparticipatie in onze stad gaat het dus best goed. Alleen, we moeten er wel een appèl op doen en we moeten de burger positief bejegenen.”

Stimuleren

“Ik vergelijk dit initiatief met een estafetteploeg. Wij hebben de start gemaakt en nu moeten we het stokje doorgeven. We kunnen alleen maar hopen dat anderen dezelfde bevoegdheid krijgen en het idee van deze bemoedigingsgesprekken overnemen. Zelf zal ik proberen om in mijn contacten met mensen een open houding te handhaven, en ik hoop van ganser harte dat het signaal dan wordt opgepakt. Gelukkig bereiken mij geluiden dat sommige buurt- en wijkraden al eenzelfde initiatief hebben genomen. Ook daar heeft het heel positief gewerkt.”

“Ik hoop met de Dialoog van de Kansen drie din-

gen te bereiken. Als eerste wil ik uiteraard de mensen recht doen, hun het vertrouwen geven dat ze gehoord worden. Daarnaast hoop ik op vernieuwende ideeën, zodat we ook in de politiek nieuwe thema's kunnen aansnijden en niet blijven ronddraaien in de bekende formats. Als derde punt hoop ik dat we op een andere manier gaan werken. Laten we elkaar niet langer diskwalificeren, maar positief benaderen. Persoonlijk vind ik het ontzettend belangrijk dat we elkaar in de komende verkiezingscampagne stimuleren in plaats van af te breken. Laten we op die manier samen bouwen aan het nieuwe vertrouwen.”

De ondersteuning: een verfrissende kijk op de samenleving

De ambtenaren Celine Klemann (25) en Bram Loefen (26) hebben burgemeester Leers ondersteund tijdens de Dialoog van de Kansen. Ze volgen beide sinds september 2008 een interne training bij de gemeente Maastricht binnen het zogeheten managementtraineeprogramma 'Stella Nova'. Het is erop gericht jonge ambtenaren voor te bereiden op een toekomstige sturende functie in de gemeentelijke organisatie. Hun frisse, open en jonge blik op de samenleving was een welkome aanvulling tijdens de gesprekken. In het kort hun ervaring:

“Elke woensdag begonnen we al vroeg met een korte voorbespreking over de thema's en gesprekken die de rest van de dag op het programma stonden. Vervolgens gingen we met zijn drieën in de auto op weg naar het eerste gesprek. Maar ondanks de voorbereiding pakte het meestal anders uit dan we afgesproken hadden. De actualiteit, de stemming van de dag, de drukte in de agenda van de gesprekspartners en de burgemeester en onvoorziene omstandigheden zorgden elke keer weer voor verrassingen. Het kwam de spontaneiteit in elk geval zeer ten goede. En gaf ons het

gevoel dat we nooit een voorgeprogrammeerd gesprek voerden – aan welke kant van de tafel dan ook. Met name het enthousiasme en de energie waarmee de burgemeester van start ging, werkte buitengewoon aanstekelijk op alle aanwezigen. Het duurde niet lang of het gesprek kwam los.

De ontvangst was zonder uitzondering hartelijk. De mensen lieten blijken zich zeer vereerd te voelen dat de burgemeester de tijd en de moeite nam om met hen in gesprek te gaan. Al binnen enkele minuten bleek ook dat ze zich zeer betrokken voelen bij het wel en wee van de stad en de wijk. Vaak zelfs meer dan ze zich zelf bewust waren. Door de informele sfeer namen ze een openhartige houding aan. Er werden geen zaken onder het tafelkleed geschoven, maar het werd ook geen opeenstapeling van verwijten richting gemeente of landelijke overheid. Onze gesprekspartners deden ongevraagd hun best om zo realistisch mogelijk tegen de zaken aan te kijken, om voors en tegens af te wegen.

De insteek van de dialoog was onder meer het eigen oplossend vermogen van de mensen naar bo-

ven te halen. De overheden hebben in het verleden immers te vaak beloftes gedaan, die ze niet konden waarmaken. We wilden dat nu koste wat kost voorkomen. Dat zorgde er in het begin voor dat we zelf moesten zoeken naar de juiste gespreksprocedure. Beloftes blijven nu eenmaal op de loer liggen, omdat in de Nederlandse bestuurscultuur de burgers de vragende partij vormen en de overheden de dienende. Al doende hebben we daarin onze weg gevonden. Dat wil zeggen dat we met de mensen duidelijk bleven doorpraten hoe en door wie de oplossing te organiseren viel. Bleek daaruit dat alleen de gemeente dat kon doen, dan gingen we dat uiteraard niet uit de weg.

Wat was nou exact onze rol als ambtelijke ondersteuners tijdens deze gesprekken?

Allereerst was dat het aandragen van doelgroepen. Natuurlijk deed ook de burgemeester dat, maar hij stelde onze ideeën daarbij bijzonder op prijs. Vervolgens zorgden we voor aanvullende informatie over de gekozen doelgroepen; wat zijn de ontwikkelingen, eventueel hun problemen, welke plannen hebben ze en hoe zouden die in-

gezet kunnen worden in de stad. Aan de gesprekken zelf mochten we actief deelnemen, maar we maakten ook notulen. Vervolgens koppelden we ideeën, plannen, signalen en opmerkingen terug naar de ambtelijke regiegroep en zorgden we ervoor dat ze in de gemeentelijke organisatie op de juiste plek terecht kwamen. Tot slot maakten we voor alle deelnemers nog een bedankbrief.

De kracht van de gesprekken zat deels in de afwisseling. Een veelheid aan onderwerpen kwam langs. Van veiligheid tot rookverbod en van bereikbaarheid tot werkgelegenheid; thema's die over een langere periode op de agenda van de stad staan. Daarnaast kwamen ook regelmatig actuele onderwerpen aan de orde. Maar dat nam niet weg dat de invalshoeken vaak origineel en verrassend waren.

Het viel ons op dat meerdere onderwerpen zijn terug te vinden op de agenda van de politiek. Dat is in zekere zin een compliment voor de gemeenteraad. Mogen we daaruit concluderen dat de kloof in Maastricht tussen de bevolking en de gemeente niet zo groot is als we met z'n allen af en toe

beweren? Maar tegelijkertijd kregen we het signaal dat veel inwoners niet weten dat de raad zich reeds over de betreffende onderwerpen buigt. Het lijkt een open deur, maar communicatie is van essentieel belang. Het samenbrengen van enerzijds de zorgen en vragen van de samenleving en anderzijds de actieve stappen die de politiek en de ambtenarij reeds zetten, zal voor meer wederzijds begrip en draagvlak zorgen.

Als rode draad door de gesprekken loopt wat ons betreft het begrip daadkracht. Van de gemeente wordt een daadkrachtig bestuur verwacht. Er klinkt een sterke roep tot verminderen van bureaucratische procedures: initiatieven mogen niet worden gehinderd door een stuwdam aan regels. Veel Maastrichtenaars lopen met ideeën, wensen en oplossingen in hun hoofd, maar voelen een drempel om er wat mee te doen. Het zou goed zijn als de gemeente een instrument – een soort gemeentelijke ideeënbus – ontwikkelt waar deze inwoners of organisaties met hun plannen terecht kunnen. We moeten hun stimuleren en aanmoedigen de initiatieven om te zetten in acties. Dat is de uitdaging van de komende jaren.

Ook de plaatsen waar de gesprekken plaatsvonden, zorgden voor een verfrissende kijk. Niet in de zakelijke omgeving van de vergaderkamers, maar letterlijk midden in de samenleving. De gesprekspartners voelen zich immers het meest op hun gemak in hun ‘natuurlijke biotoop’. We voerden gesprekken bij mensen thuis, op de markt, in het café, in de kerk, in het ziekenhuis, in de studentenmensa, in het opvangcentrum voor daklozen enzovoorts. We aten vlaai, trakteerden op friet met zuurvlees, dronken een pilsje met elkaar en natuurlijk vele kopjes koffie; we kwamen bij toeval bij jarigen terecht, dolden met de kinderen, hebben samen met de mensen gelachen en waren menigmaal ontroerd door hun persoonlijke verhalen.

De Dialoog van de Kansen vond plaats in de ziel van Maastricht. We kijken er dan ook met ongekend veel plezier op terug. Deze gesprekken met de samenleving in zijn meest pure staat geven ons voor oneindig veel jaren enthousiasme en energie. Het sterkt ons in de trots dat we mogen werken aan de toekomst van de mooiste stad van Nederland.”

Gesprekspartners

Bewoners

Meerssenerweg

Mevrouw H. Clermonts

Mevrouw A. Wijnen

Mosa Lira

Leerlingen

Basisschool

De Letterdoes

De heer H. Heemskerck

Stichting Buurtraad

Heugem

De heer H. Meijers

Stichting

Buurtplatform

Vroendaal

De heer W. Mobers

Stichting

Buurtplatform Amby

De heer en mevrouw
H. Es-Sadki

CIMM

De heer J. Aussems

Adviescommissie

Seniorenbeleid

Maastricht

Buurtplatform

Pottenberg

De heer G. van der Velde

Adviescommissie

Seniorenbeleid

Maastricht

Mevrouw D. Habets

De heer W. Matthieu

De heer B. Callemeyn

De heer R. van der Laan

De heer R. Prick

Mevrouw M. Koopman

De heer R. Scholtens

De heer M. van den Bosch

De heer C. Borgions

Mevrouw D. Sahepaty

De heer D. van Meel

Mevrouw L. Kessels

MTB

De heer M. Olischläger

Mevrouw I. Olischläger

Olischlager B.V.

De heer M. Hendrickx

Energiebau –

Solar power Benelux B.V.

De heer R. Peijs

De heer J. Koch

Maastrichtse

band Rebzjie

De heer G. van der Heijden

Muziekgroep

Les Chaupiques

Mevrouw A. Romans

Buurtcentrum

't Atrium Daalhof

De heer E. Janssens

De heer F. Laeven

ABN AMRO

De heer R. Spauwen

Het Zuiden Touringcars

De heer R. van Dijk

RIONS Riooltechniek

De heer L. Martens

Léon Martens Juwelier

De heer D. Crijns

Crijns

Bandenspecialisten

De heer W. Bergen

De heer D. Meier

MARCH

De heer D. Janssen

Aquaja BV

De heer R. Fleu

Heja BV

De heer M. Lambriex
Stichting l'Arte Nobilita

Mevrouw A. Scharmga
De heer J. Reijnaerts
Mevrouw I. Ramaker
Mevrouw A. Rooderkerken
Bestuur
Sportraad MUSST

Mevrouw J. van de Sande
De heer A. Brand
Mevrouw J. Buitenhuis
Mevrouw L. Spadon
Mevrouw N. de Groot
De heer W. Vanoppen
Studentenverenigingen
en disputen

De heer W. Rütten
Mevrouw A. Autio
Mevrouw B. Lemmens
European Journalism
Centre

De heer Rosier
De heer Geelen
De heer van der Vorst
De heer Hoogsteder
De heer van Leendert
De heer Hilferink
Mevrouw Bonfrère
Marktondernemers

De heer P. Nicolaïdes
European Institute
of Public Administration

De heer E. Dijkstra
Mevrouw M. Vankan
De heer C. Hochstenbach
De heer W. Vlieghe
Leger des Heils

De heer M. Jeukens
De heer H. Lamers
Pastoor en Pastoraal
medewerker
Wittevrouweveld

Familie Figge
Familie Haesen

De heer T. van Mulken
Mevrouw E. Doeleman
De heer J. van Cann
Academisch
Ziekenhuis Maastricht

Moeder Martha Willems
Orthodoxe kerk

Mevrouw E. Versluis
Universiteit Maastricht

Buschauffeurs Veolia

Taxichauffeurs
Maastricht

Mevrouw L. Emam
De heer I. Muhanna
De heer T. Alghandi
Studenten
Universiteit Maastricht

Sophie Veugen
Luca Meisters
Tim Smeets
Sylvain Delboeuf
Daniëlle Bastiaens
Leerlingen
Bonnenfantencollege

Mevrouw J. Kappers
De heer A. van Prooijen
Mevrouw P.
Rouvroye-Pirson
Bonnenfantencollege

Mevrouw R. Souren
Villa Trèpetie

Mevrouw I. Sustermans
Hotel Iban

De heer G. Lamers
Mevrouw O. Hupkens
De heer O. Wijnhoven
RTV Maastricht

Colofon

Uitgave: Gemeente Maastricht

Redactie: Math Wijnands, gemeente
Maastricht, Meyke Houben,
Aanzet tekst en redactie

Vormgeving: Peper enco, Maastricht

Fotografie Aron Nijls

Foto Les Chaupiques: Ger de Loo,

Foto Wie-Kent school:

Jean-Pierre Geussens Focuss22

Foto Bonnefantencollege: Stefan Keunen

Druk: Thieme, Nijmegen

De bemoedigingsgesprekken werden mede
mogelijk gemaakt door Joep Delsing, Celine
Klemann, Bram Loeffen, Marianne Ravestein,
Loen Schroeders en Nico Thewissen.

Een half jaar lang werden de woensdagen van burgemeester Gerd Leers gekenmerkt door een vast agendapunt: de bemoedigingsgesprekken met de burgers van Maastricht. De burgemeester sprak in de tijd dat de kredietcrisis om zich heen greep met een dwarsdoorsnede van de Maastrichtse bevolking; van buschauffeurs tot pastores, van artsen tot gezinnen met jonge kinderen en van dak- en thuislozen tot ondernemers. De Dialoog van de Kansen: een verhaal over vertrouwen, betrokkenheid, oplossingen, buiten de geijkte patronen denken en durven te dromen.

